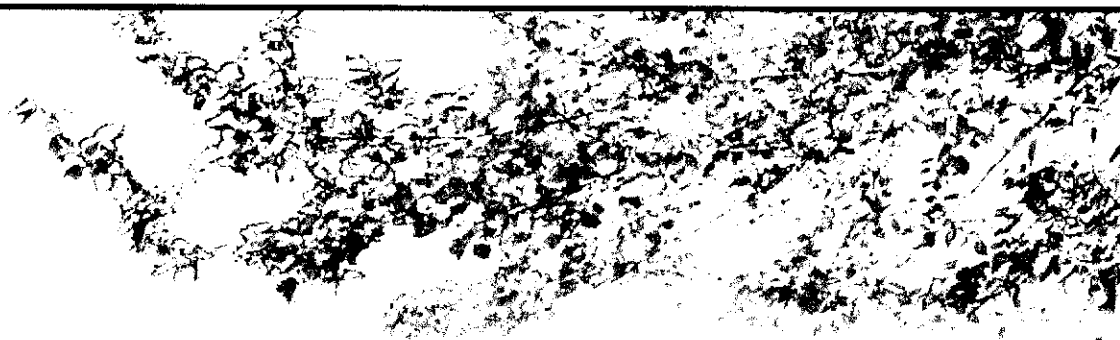

روشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
کتابخانه علوم انسانی

◀ محمد علی مهدوی - سرپرست نیابت قضائی تهران و رئیس شعبه ۳۳ دادگاه عمومی تهران

قضاوت اصلی ترین رکن جامعه مدنی

دارای تحصیلات حوزوی و دانشگاهی بوده و در دانشگاه آزاد اسلامی تدریس می نماید. از سال ۱۳۵۸ شروع به کار قضایی نموده است و در سمت های معاون دادستان - معاون رئیس دادگستری - قاضی دادگاه اصل ۴۹ قم و کاشان - معاون دادستان عمومی و انقلاب قم - رئیس محاکم تعزیرات حکومتی قم - دادستان عمومی و انقلاب اسلامی استان ایلام - قائم مقام دادستان انقلاب اسلامی استان ایلام - قائم مقام دادستان انقلاب اسلامی تهران - معاون ارجاع و توأما معاون اظهار نظر دادسرای انقلاب اسلامی تهران - رئیس شعبه ۲۷ و ۲۱ دادگاه انقلاب تهران و سپس در تشکیلات محاکم عمومی و انقلاب جدید معاون رئیس محاکم انقلاب اسلامی تهران و از سال ۱۳۷۹ سرپرست نیابت قضائی و رئیس شعبه ۳۳ دادگاه عمومی تهران فعالیت نموده است. به فرمایش مقام معظم رهبری در رابطه با نهضت خدمت رسانی به مردم و نیز تأکیدات مکرر ریاست محترم قوه قضائیه که خدمتگزاری به مردم تفاوت اساسی میان نظام اسلامی و دیگر حکومت های جهان است؛ نیابت قضائی تهران در راستای تحقق فرمایشات فوق دستورالعمل هائی را به کادر خود داده است: «مصمم هستیم علیرغم کمبود نیرو و امکانات» بیشترین و بهترین خدمات قضائی را با استفاده از رویه های نوین به ارباب رجوع خدمات رسانی نمائیم. کما اینکه در سه سال گذشته کمترین سستی و رکودی در انجام نیابتها و اداره امور به وجود نیامده است. امنیت چشمگیر فعلی جامعه، مرهون فداکاری و تلاش نیروهای مخلص و دلسوز و قضاء و قضاوت اصلی ترین رکن و از مهمترین ضروریات جامعه مدنی می باشد.

قاضی نظرات خویش را براساس احکام فقهی و قانونی و تأثیرپذیری و نگاه مساوی به طرفین دعوی اعمال می نماید. اصولاً اجرای حق و عدالت و دفاع از حقوق طرفین دعوی از وظایف ذاتی قوه قضائیه به شمار می آید. معهذا اگر قضاوت علم حقوق و تسلط بر درک قوانین و ملائت اخلاقی برای فصل خصومت

■ نیابت قضایی و دادگاه ویژه پزشکی و دارویی و جرائم و تخلفات رانندگی دادگستری استان تهران

حوزه قضایی نیابت تهران محدوده کل کشور را شامل می شود و به صورت متمرکز فعالیت نموده و به لحاظ اینکه نیابت های قضائی سراسر کشور به این مرجع واصل می گردند از گستردگی امور برخوردار است.

قضات این مجموعه شامل: محمد علی مهدوی (سرپرست نیابت قضایی) - معراج مجیدزاده (دادرس) - علی اکبر ترکستانی (دادرس) - نصیب الله فتاحزاده (قاضی تحقیق) - سمیره احمدی زاده (قاضی تحقیق).

کارکنان اداری نیابت شامل: حمداله اسکندری (مدیر دفتر) - شهناز آتین نام - علی اکبر اسدی - حسن اعلائی - مرتضی اکبری - غلامرضا تیموری - موسی جعفری - سیداحمد حسینی - عباس خیامی نیا - علیرضا رنجبر - غلامرضا سقرجوئی فراهانی - بتول سعادت - حسن شامانی - محمد شمس غیاثوند - هاشم صمدی - فاطمه صادقی - فریدون عارف پزوه - اسداله مغانی - علی محبی امیرحسینی - سیمه مددی - حسین یوسفی و نیروهای خدماتی: رضا بیات - حسن خدارحمی - علی شیخ علی - علی صمدی - حسن ملکی.

■ دادگاه های ویژه رسیدگی به جرائم و تخلفات رانندگی مستقر در اجرائیات

این محاکم در شهرک آزمایش واقع در تهران - بزرگراه شیخ فضل الله نوری - بلوار مزداران - شهرک شهید شهبائی (آزمایش) است که در مجموعه تشکیلات معاونت (حمل و نقل) راهنمایی و رانندگی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران بوده و دو شعبه ۳۰ و ۳۱ دادگاه عمومی تهران مجتمع قضایی امام خمینی (ره) در آنجا مستقر است و به شکایات و اعتراض مراجعین رسیدگی می نماید.

قضات این محاکم ویژه: متوجه کوزه گران (سرپرست و رئیس شعبه اول) - صادقی (رئیس شعبه دوم).

کارکنان اداری: سیما سلطانی (مدیردفتر) - فاطمه جورابچی طاهری - سیدصدرالدین برموده - فرهاد والا پور - داود کریمی - مرتضی گرساشبی.

آنها - یک نفر قاضی برای پرونده‌های کارشناسی - یک نفر قاضی به عنوان قائم مقام یا معاون سرپرست نیابت، حداقل نیاز است و اگر بخواهیم بهتر و منظم‌تر انجام شود شش نفر دیگر به تعداد فوق اضافه شود جهت امور قضائی جانبی، که فعلاً با چهار نفر قاضی کار انجام می‌شود. حداقل ۳۰ نفر کارمند، با تحصیلات عالی، و با اشراف واقعی به امور ستادی و دفتر و رایانه و دبیرخانه و غیره برای دفتر نیابت لازم است که فعلاً حدود ۱۵ نفر هستند. کمبود امکانات اداری و ستادی شامل کلیه وسایل و ملزومات و دستگاه رایانه، نیازمند به دو دستگاه خودرو که شبانه روز در اختیار باشد می‌باشیم. نظر به اینکه کلیه اعزام‌های متهمین نیابت قضائی تهران به عهده یگان انتظامی دادگستری تهران محول شده است و از طرفی مأمورین بدرقه مستقر در آن یگان بسیار اندک می‌باشند متهمین دچار مشکل و معضل جدی هستند و گاهی متهم تا ۱۰ شبانه روز در کلانتری‌ها نگهداری و تردد می‌نمایند تا نوبت وی برسد بعضاً نیز در این ترددها متواری می‌شوند.

متأسفانه کلانتری‌ها متهمین مجلوب را توسط سرباز بدون تجربه و بدون دستبند به نیابت اعزام می‌نمایند که متهمین حرفه‌ای در هنگام اعزام یا عودت، یا همکاری بستگان شان و در خیابان متواری می‌شوند. لازم است در اداره نیابت قضائی تهران نیروی انتظامی مستقر گردد تا افرادی که به عنوان متهم شناخته می‌شوند و از تودیع وثیقه یا معرفی کفیل عاجزند، توسط این نیروها به کلانتری یا زندان یا یگان انتظامی جهت اعزام انتقال شوند. متأسفانه عدم وجود چنین نیرویی در نیابت قضائی از مشکلات و معضلات مضاعف نیابت است.

تقاضای ما این است که نیابت قضائی تهران از شعبه ۳۳ دادگاه عمومی تهران... شود و به صورت یک مجموعه قضائی مستقل و جزء معاونت‌های ریاست محترم کل دادگستری استان تهران قرار گیرد تا جهت تأمین قاضی و کارمند و ملزومات و امکانات و امثالهم دچار مشکل و معضل نباشیم زیرا در چنین شرایطی، این مجموعه عظیم و فعال با پرونده‌های سنگین را منحصرأ به عنوان شعبه ۳۳ دادگاه عمومی تهران تلقی می‌فرمایند و نتیجتاً امکانات و ملزومات و نیازمندیهایی که معمولاً تحویل می‌شود، در حد یک شعبه دادگاه، مورد نظر و توجه قسمت مربوطه است. در صورتی که نیابت قضائی با توجه به نوع و تراکم پرونده‌ها که کل شهر تهران را به صورت متمرکز در بر می‌گیرد نیازمند حداقل ۱۴۰ شعبه مستقل و تقریباً چهل پرسنل اداری تحت نظارت یک معاونت قضائی است که این نقیصه کلان در حال حاضر بر دوش این مجموعه می‌باشد.

از کلیه قضات سراسر کشور تقاضا داریم به لحاظ سرعت در انجام نیابت‌های قضائی و همچنین جلوگیری از سرگردانی ارباب رجوع و شکات و

را نداشته باشند در حقیقت قانون ملعبه ذهن و دست قاضی قرار خواهد گرفت. برای تدوین قوانین و همسوس کردن کلیه موارد، باید نگرشها و موضوعات را یکسان کنیم و همچنین در مورد تشکیلات نیابت قضائی تهران باید حیطه مسئولیت و وظائف نیابت شفاف شود و برای پیمودن افقهای دورتر حرکت کنیم. تشکیلات نیابت قضائی تهران نیازمند قانون است، در بسیاری از موارد مبتلا به، بلحاظ سکوت قانون دچار مشکل و بلاتکلیفی قانونی است. درست است که نیابت قضائی تهران مجری مفاد نیابت‌های قضائی سراسر کشور است، اما هنجار و ناهنجاریهایی در خلال اجرا و اقدام بروز می‌کند که جداً مستلزم اتخاذ تصمیم قانونی روشن و مبرهن است و با ابهام و اجمال نمی‌توان سیر قضائی را پیمود.

خوشبختانه با همت والای ریاست محترم قوه قضائیه با احیاء و ایجاد دادسراها، توسعه قضائی و فرآیند دادرسی و گسترش عدالت و پاسخگویی بهتر و سریعتر به مردم را در پی خواهد داشت و همانطور که ریاست محترم کل دادگستری استان تهران فرمودند باتوجه به همت و ایمانی که در همکاران شریف و مدیران دلسوز وجود دارد «انشاءالله با کمترین مشکلات، قانون مذکور اجرا می‌شود. اینجانب آماده‌ام تا در جلساتی متشکل از کارشناسان و متخصصان دیدگاههای مجرب و طولانی خود را برای کارآمدتر شدن قوانین بخصوص در مورد تشکیلات نیابت قضائی تهران ارائه دهیم تا نیابت سامان بیشتر قانونی یابد.

کلیه نیابت‌های سراسر کشور به صورت متمرکز به نیابت قضائی تهران ارسال می‌شود که شامل نیابت‌های حقوقی - جزائی که کارشناسی تصادفات - کارشناسی خط و امضا و کالبد شکافی و غیره - و اجرای احکام حقوقی و کیفری که خلاصه آمار به شرح زیر است:

- مانده پرونده‌های نیابت سال ۷۸ تعداد ۱۳۴۶۸ فقره.
- وارده‌های سال ۷۹ جمعاً تعداد ۳۴۹۶۴ فقره.
- مختومه‌های سال ۷۹ جمعاً تعداد ۴۲۷۰۶ فقره.
- مانده پرونده‌های نیابتی سال ۷۹ تعداد ۶۰۸۲ فقره.
- وارده‌های سال ۸۰ جمعاً تعداد ۳۷۵۱۳ فقره.
- مختومه‌های سال ۸۰ جمعاً تعداد ۴۰۱۰۸ فقره.
- مانده پرونده‌های نیابتی سال ۸۰ تعداد ۳۴۸۷ فقره.
- وارده‌های سال ۸۱ جمعاً تعداد ۳۷۵۱۵ فقره.
- مختومه‌های سال ۸۱ جمعاً تعداد ۴۱۵۳ فقره.

در نگاهی دیگر مانده سال ۷۸ تعداد ۱۳۴۶۸ فقره، وارده سالهای ۸۱-۸۰-۷۹ جمعاً ۱۰۹۹۹۲ فقره و کل مختومه‌های سه سال ۸۶۹۶۷ فقره است.

▪ در نیابت قضائی با چه مشکلاتی مواجه می‌باشید؟

با توجه به حجم سنگین نیابت‌های وارده به ۱۰ نفر قاضی جهت اجرای نیابت‌ها نیاز داریم.

یک نفر قاضی برای اجرای احکام کیفری - یک نفر قاضی برای اجرای احکام حقوقی - یک نفر قاضی جهت اجرای نیابت‌های توقیف املاک و وثیقه یا آزادی

محمد علی مهدوی ▲

قادر به تصمیم‌گیری باشد. بنابراین همکاران محترم دقت فرمایند نواقص فوق در نیابت‌ها نباشد.

۱۷- در بعضی از نیابت‌ها قید می‌شود قرار بازداشت موقت، در حالی که صدور قرار بازداشت موقت مستلزم ارایه دلایل و مدارک کافی قانونی است. در صورتی که آن مدارک و مستندات ضمیمه نباشد یا به آنها تصریح نشده باشد و این قرار مورد اعتراض متهم قرار گیرد، قطعاً مراجع قضایی مافوق با چنین قراری موافقت نمی‌نمایند و اعتراض متهم را موجه می‌شناسند.

۱۸- در تعدادی از نیابت‌ها مختصراً و منحصرأً قید می‌شود متهم فلانی جلب و اعزام گردد، در حالی که چنین نیابتی از لحاظ قانونی خالی از اشکال نیست. زیرا باید اتهام به متهم گفته شود و تحقیقات مقدماتی انجام گردد، قرار تأمین صادر شود و در صورتیکه متهم قادر به تودیع وثیقه یا معرفی کفیل نباشد، اعزام گردد.

۱۹- معمولاً در نیابت‌ها قید می‌شود متهم، احضار و در صورت عدم حضور جلب گردد. در حالی که شاکی اوراق مربوط به جلب متهم را در شهرستان معطی نیابت ارایه می‌دهد و تقاضای جلب دارد. از طرفی قانوناً مجری نیابت مکلف است طبق مفاد نیابت متهم را احضار نماید. شایسته است در اینگونه موارد همکاران محترم دقت نمایند و در صورت امکان، در نیابت، «راساً جلب شود» را قید نمایند.

۲۰- در نیابت قید فرمایند در صورتی که متهم در حوزه قضایی دیگری اقامت دارد یا مخفی شده است نیابت را عیناً به دادگستری مربوطه ارسال نمایند تا موجب سرگردانی ارباب رجوع نشود.

۲۱- نظر به اینکه روزانه تعداد بسیاری از متهمان دستگیر شده باید به نقاط مختلف کشور اعزام گردند و از طرفی مأمورین بدرقه یگان انتظامی دادگستری تهران محدوداند، مقتضی است در موارد فوری و اورژانسی اعزام متهم، در صورت امکان مأمورین مراقب از همان مرجع به همراه نیابت اعزام فرمایند.

۲۲- در مواردی که لازم است متهم از زندان تهران جهت محاکمه یا تحقیقات خاص مرجع معطی نیابت اعزام شود مقتضی است یا وقت معینی را جهت اعزام تعیین نکنند و یا وقت طولانی بدهند تا اعزام متهم در وقت مورد نظر میسر گردد.

۲۳- اکثراً مشاهده می‌شود نیابت قضایی مبنی بر جلب متهم و اعزام را که تحویل شاکی می‌دهند، شاکی قبل از اینکه به اداره نیابت قضایی تهران مراجعه نماید با متهم سازش یا مصالحه می‌نماید و در نتیجه نیابت مزبور وارد سیستم رایانه نیابت نمی‌گردد و لکن مرجع معطی نیابت با ارسال نامه‌های پیروی مکرر و حتی ارسال نامه خطاب به رئیس محترم دادگستری تهران تقاضا می‌نماید که نتیجه نیابت مربوطه را اعلام کنیم. در چنین مواردی مقتضی است مستقیماً از شخص شاکی نتیجه را پیگیری نمایند و از مکاتبات مکرر با دایره نیابت، اجتناب فرمایند.

نوشته شود یا تایپ گردد.

۹- ذیل نیابت بعضاً فقط امضا شده است در حالی که ذیل نیابت قانوناً باید نام قاضی، سمت قاضی و شعبه مربوطه واضح و شفاف قید شود از انجام چنین نیابت‌هایی معذوریم.

۱۰- در بعضی از نیابت‌ها متهم متواری است و مأمور جلب‌کننده قادر به شناسایی متهم نمی‌باشد. در چنین مواردی در صورت امکان، شاکی جهت همکاری با مأمورین در شناسایی متهم به تهران اعزام شود.

۱۱- در بسیاری از نیابت‌ها موضوع نیابت صرفاً دریافت مبلغ پنجاه هزار ریال یا یکصد هزار ریال جزای نقدی است. برای چنین نیابتی بیش از چهار یا پنج نوبت با کلانتری‌های مربوطه مکاتبه می‌شود و بیش از یکسال اتلاف وقت می‌گردد و بیش از ده پرونده وقت قضات مجری نیابت برای اجرای چنین نیابتی تلف می‌شود و نهایتاً به دلایلی جزای نقدی وصول نمی‌گردد. در حالی که مراجع محترم معطی نیابت به راحتی و با سهولت می‌توانند این مورد را از طریق کفیل متهم اقدام فرمایند.

۱۲- در پرونده‌های کارشناسی اعم از تصادفات منجر به فوت یا کارشناسی‌های خطی یا جعل امضاء یا کالبد شکافی و غیره از اعزام و هدایت طرفین دعوا در موارد غیر ضروری به نیابت تهران خودداری فرمایند، چون این نوع پرونده‌ها دقیقاً و ضرورتاً به صورت کاملاً محرمانه و سری انجام می‌گردد و مراجعه اصحاب دعوی موجب بروز مشکلاتی برای مجریان نیابت اعم از اداره نیابت یا پزشکی قانونی یا اداره تشخیص هویت یا اداره آگاهی و غیره خواهد شد.

۱۳- در پرونده‌های کارشناسی که هزینه‌هایی باید به کارشناسان پرداخت شود، مکرراً تقاضا می‌شود از ارسال وجه نقد به ضمیمه پرونده خودداری فرمایند و این وجوه را به صورت قانونی و یا به حساب مخصوص دادگستری استان تهران واریز فرمایند و فیش مربوطه را ضمیمه نمایند.

۱۴- در پرونده‌های کارشناسی، چنانچه بعد از ارسال پرونده، مدرکی، عکسی، فیلمی یا سندی باید ضمیمه اصل پرونده گردد و مورد توجه کارشناس مربوطه قرار گیرد، در چنین مواردی قطعاً نامه‌ای مستقل تنظیم فرمایند و مورد مربوطه را ضمیمه فرمایند تا اداره نیابت قضایی تهران با اطمینان کامل از صحت مورد، نسبت به ضمیمه نمودن آن به پرونده اقدام کند.

۱۵- در مواردی که ارسال اصل پرونده ضرورت ندارد، موکداً، از ارسال اصل و کل پرونده خودداری فرمایند.

۱۶- در نیابت‌ها قید می‌شود فلانی متهم به سرقت یا کلاهبرداری یا خیانت در امانت است. قرار مناسب صادر گردد. در حالی که اولاً نوع کلاهبرداری یا نوع خیانت در امانت قرار یا اشیاء یا اموال مسروقه و شاکی آنها قید نشده، ثانیاً مبلغ کلاهبرداری یا مبلغ خیانت در امانت یا مبلغ اموال مسروقه تعیین نگردیده تا قاضی مجری نیابت جهت صدور قرار تأمین مناسب و قانونی

تردد‌های بی‌مورد و همچنین اتلاف وقت قضات مجری نیابت در تهران، علیهذا از کلیه همکاران محترم قضایی دادگستری‌های کل کشور تقاضا می‌شود در تنظیم و اعطای نیابت‌های قضایی به تهران نکات و موارد مهم ذیل را لحاظ فرمایند:

۱- نیابت‌ها حتماً به مهر مقام قضایی مهمور گردد زیرا اسامی آقایان قضات و امضاهای آنها برای نیابت قضایی تهران شناخته شده نیست، بنابراین مستند معتبر و قانونی بودن نیابت مقام قضایی است. نیابت تهران قطعاً از اجرای نیابت‌های فاقد مهر قضایی معذور است.

۲- نیابت‌ها حتماً شماره‌گذاری و تاریخ داده شود زیرا نحوه ثبت نیابتها در اداره نیابت قضایی است از طریق سیستم رایانه است و این مهم فقط با شماره‌گذاری از طریق مرجع معطی نیابت قابل ثبت و اجرا خواهد بود.

۳- قطعاً از امضای ذیل نیابت توسط منشی یا مدیر دفتر شعبه که فاقد مقام قضایی است جلوگیری فرمایند.

۴- در نیابت‌های اعطایی از نوشتن جملاتی مانند در صورت توجه اتهام - در صورت احراز بزه - قطعاً خودداری فرمایند زیرا اظهارنظر در خصوص ماهیت اتهام و احراز بزه‌کاری یا بی‌گناهی فرد در صلاحیت مرجع معطی نیابت است و چنین امری در نیابت قابل تفویض نمی‌باشد و قید جمله‌هایی مانند فوق خلاف قانون و اصول دادرسی و حقوقی می‌باشد. ضمناً واحد حقوقی قوه قضائیه نیز طی نامه‌ی شماره ۷۸/۶/۱۷-۴۲۷۹، شماره ۷۸/۶/۱۷-۴۲۷۹ چنین نیابت‌هایی را قانونی ندانسته است. فلذا از اجرای چنین نیابت‌هایی معذوریم.

۵- نیابت‌هایی که شامل اجرای دادنامه اعم از حبس، شلاق - جزای نقدی - تبعید و غیره می‌باشد، قطعاً دادنامه خوانا و مفهوم و مهمور به مهر دادگاه را پیوست نیابت نمایند.

۶- همکاران محترم توجه داشته باشند که نظر به اینکه ساختمان اداره نیابت قضایی تهران ساختمان مستقلی است و از ساختمانی که ریاست محترم کل دادگستری استان تهران در آن استقرار دارند، فاصله زیادی دارد، مقتضی است کلیه مکاتبات و مراسلات مستقیماً به آدرس تهران - خ سپهد قری - نبش خیابان بیمه - نیابت قضایی تهران مکاتبه و ارسال شود.

۷- معمولاً در نیابت‌ها تصریح می‌شود که اصل پرونده یا اصل مدارک یا اوراق مربوطه به مندرجات نیابت، ضمیمه است و حال آنکه به علت کم توجهی دفاتر شعب دادگاه، هیچ‌گونه اوراقی یا پرونده‌ای ضمیمه نیابت ارسال نگردیده و این باعث عودت نیابت و طولانی شدن مرحله اجرا خواهد شد.

۸- مکرراً از همکاران محترم تقاضا می‌نماییم که نیابت‌ها خودشان بنویسند، به لحاظ اینکه وقتی توسط منشی یا دیگر همکاران دفتری نوشته می‌شود، خوانا نبوده و جملات نامفهوم است و نیابت تهران علیرغم تمایل قلبی خودش برای اینکه مردم سرگردان نشوند، ناچار می‌شود عودت نمایند. بنابراین با خط خوش